

Jaarplan 2026 Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie

*Samen op weg naar
aardgasvrije wijken, buurten
en dorpskernen*

Versie 7 januari 2026

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Kern van NPLW	4
3	De 3 pijlers van de dienstverleningsstrategie NPLW	5
4	Prioriteiten van NPLW	10
5	Samenwerking NPLW, NP RES en SP IPE	17

1 Inleiding

Voor u ligt het Jaarplan van het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie 2026. Hierin wordt op hoofdlijnen beschreven hoe het NPLW (samen met de RVO) in 2026 invulling geeft aan het programma binnen de gegeven capaciteit en middelen die voor 2026 beschikbaar zijn gesteld.

Er is geprioriteerd op basis van het bestedingsplan NPLW 2026-2030, de doorlopende activiteiten uit het Jaarplan NPLW 2025, de Opgaveplannen 2025/2026 (6 in totaal), de Lokale Warmtetransitie in Beeld 2025 (LWiB 2025), de Signalennotitie 2025, en in gesprek met onze opdrachtgevers.

In 2026 gaat NPLW, samen met Nationaal Programma Regionale Energiestrategie (NP RES) en het Samenwerkingsprogramma Integraal Programmeren van het Energiesysteem (SP IPE), werken aan het ontwikkelen van het Nationaal Programma Energiesysteem en de opgave waar dit programma voor staat. Het streven is dat de drie programma's per 1 januari 2027 samengevoegd zijn tot 1 programma, het NP ES (werktitel). Eén landelijk dienstverlenend programma dat met name gemeenten, provincies en de regio's ondersteunt om samen een toekomstbestendig energiesysteem te realiseren. Tot die tijd wordt waar mogelijk al intensief samengewerkt, bijvoorbeeld op de onderwerpen communicatie, participatie, energie- en warmtegemeenschappen en de ontwikkeling van warmtenetten.

2 Kern van NPLW

Ambitie (landelijk)

- Gemeenten pakken de regie in de lokale warmtetransitie en verduurzamen vóór 2030 1,5 mln. woningen en andere gebouwen en/of maken deze aardgasvrij.

Doel NPLW

- Het NPLW ondersteunt gemeenten zodanig dat zij hun regierol t.a.v. de lokale warmtetransitie beter kunnen vervullen.

Regierol gemeenten

- Gemeenten hebben de regie in de uitvoering van de lokale warmtetransitie.
- Dat betekent dat gemeenten een gebiedsgerichte aanpak gebruiken. Zij sturen daarmee op het behalen van de doelen uit het Klimaatakkoord (2019) en de Klimaatwet binnen hun eigen grondgebied.
- Gemeenten ontwikkelen hiervoor planproducten (zoals het Warmteprogramma) in lijn met het Klimaatakkoord, de Wgiw, de Wcw en de Omgevingswet, voeren deze uit en monitoren de voortgang.
- Hiertoe werken gemeenten nauw samen met lokale, regionale, provinciale en nationale stakeholders zoals bewoners, ondernemers, installateurs, woningcorporaties, netbeheerders, waterschappen, provincie.

Doelgroep

Gemeenten zijn de primaire doelgroep van het NPLW. Daarnaast richt het NPLW zich op het bevorderen van de samenwerking tussen gemeenten en hun relevante partners in de uitvoering van de lokale warmtetransitie.

Dienstverleningsstrategie

De 3 pijlers van de dienstverlening van het NPLW zijn:

- **Signaleren en agenderen** van kansen en belemmeringen bij uitvoering en beleid;
- **Ondersteunen en informeren** van gemeenten met kennis en handelingsperspectief;
- **Verbinden** van gemeenten en andere stakeholders.

Het NPLW is een dienstverlenende organisatie, maar géén uitvoeringsorganisatie. NPLW heeft geen capaciteit om gemeenten individueel te ondersteunen bij de uitvoering van hun warmtetransitie.

Inhoudelijke prioritering

In lijn met het narratief lokale warmtetransitie geeft NPLW prioriteit aan drie inhoudelijke opgaven:

- Isoleren en Energiearmoede;
- All-electric;
- Warmtenetten.

En aan twee procesopgaven gericht op de regierol van gemeenten:

- Regie en Organisatie;
- Data en Monitoring.

De missie van het NPLW: 'Samen op weg naar aardgasvrije wijken, buurten en dorpskernen'.

3 De 3 pijlers van de dienstverleningsstrategie NPLW

1. Signaleren en agenderen

NPLW haalt kansen en belemmeringen in de lokale warmtetransitie op door gesprekken met gemeenten, samenwerkingspartners en opdrachtgevers. Deze signalen analyseert het NPLW en bespreekt en belegt ze met gemeenten, de opdrachtgevers en andere belanghebbenden in de warmtetransitie. Hiermee willen we hen inspireren en aanzetten tot handelen. Zo bieden we een beter beeld van wat nodig is om uitvoering te geven aan de doelstelling voor 2030.

Doel

NPLW, gemeenten en stakeholders krijgen op basis van het ophalen en bespreken van kansen en belemmeringen een beter beeld van wat zij en anderen te doen hebben om te komen tot het bereiken van de opgave en acteren hierop.

Signaleren: Kansen en belemmeringen ophalen, analyseren en in beeld brengen (luisteren & doorvragen) bij gemeenten en andere stakeholders over randvoorwaarden, beleidskaders, wet- & regelgeving, financiën etc.

Agenderen: Kansen en belemmeringen bespreekbaar maken bij gemeenten, opdrachtgevers en andere stakeholders en hen aanzetten tot handelen.

Accounthouders regio/gemeenten/proeftuinen

De rol van accounthouder wordt zowel door gemeenten en proeftuinen aardgasvrije wijken als door mensen van NPLW en RVO als zeer waardevol ervaren. Gemeenten en de proeftuinen waarderen het hebben van een persoonlijk aanspreekpunt, de aandacht die ze hierbij krijgen

en de directe link met landelijke ontwikkelingen. Collega's ervaren het hebben van een direct contact met de praktijk als waardevol en dit geeft hun een beter beeld van waar gemeentes in de praktijk tegenaan lopen. Daarom zijn bijna alle medewerkers van NPLW naast hun inhoudelijk expert rol ook accounthouder voor circa 10-15 gemeenten. En hebben 6 medewerkers van RVO ieder circa 10 proeftuinen onder hun hoede.

In 2026 laten we deze aanpak grotendeels ongewijzigd, maar doen we wel een paar aanpassingen om het werk te combineren met projecten en de voorbereiding op NP ES. De accounthouders hebben tenminste eenmaal per jaar contact met hun gemeenten en de proeftuinen (fysiek of digitaal). In deze gesprekken attenderen zij gemeenten of proeftuinen op landelijke ontwikkelingen en goede voorbeelden elders en halen zij kansen en belemmeringen op en agenderen deze bij de opdrachtgevers of samenwerkende partijen.

Daarnaast bepaalt de NPLW accounthouder bij welke regio-overleggen hij/zij fysiek dan wel digitaal aansluit en wordt er met het oog op NP ES contact gelegd met de accounthouders van NP RES en contactpersonen van de provincies.

De samenwerking tussen accounthouders en de 30 regio coördinatoren warmte wordt voortgezet. Deze regio coördinatoren sluiten aan bij de 30 RES-regio's en worden o.a. betaald uit de SpUk-regeling Regiostructuur NPLW van 9 mln. euro per jaar. Deze regeling is door het ministerie van VRO uitgezet. NPLW zorgt samen met gemeenten voor de uitvoering van deze regeling. De regio coördinatoren warmte signaleren en agenderen wat er in de regio speelt en hoe de SpUk-middelen het beste kunnen

worden ingezet. De regio's richten zich op regiospecifieke ondersteuning c.q. expertise en is daarmee anders dan het aanbod van NPLW. De regionale samenwerking in de warmtetransitie wordt hiermee versterkt.

In 2026 wordt in het kader van de ontwikkeling van één NP ES per 1 januari 2027 een nieuwe ondersteuningsstructuur aan proeftuinen, gemeenten, regio en provincies uitgewerkt.

Uitvoeringsoverleg Klimaatbeleid Gebouwde Omgeving en Samenwerkingstafel Lokale Warmtetransitie

Het Uitvoeringsoverleg Klimaatbeleid Gebouwde Omgeving (UGO) vormt de brug tussen het beleid en alle partijen die actief zijn aan het verduurzamen van de gebouwde omgeving. Dit uitvoeringsoverleg is verdeeld over de belangrijkste sectoren binnen de gebouwde omgeving die elk een eigen overleg (samenwerkingstafel) organiseren.

De directeur van het NPLW zit de Samenwerkingstafel Lokale Warmtetransitie (SW LT) voor. Vanuit deze rol neemt de directeur ook deel aan de regietafel, waarin alle voorzitters van de samenwerkingstafels samenkomen. In deze overleggen brengt het NPLW de belangrijkste signalen, kansen en belemmeringen in, en bespreekt wat nodig om de doelstelling voor 2030 te realiseren.

Thematafels

NPLW organiseert of neemt maandelijks deel aan inhoudelijke thematafels. Hierin vindt afstemming plaats over lopende activiteiten en signalen. De thematafels bieden NPLW de mogelijkheid invulling te geven aan haar rol als kennismakelaar. Daarin wordt het aanbod van de verschillende samenwerkingspartners goed afgestemd op de vraag van gemeenten naar kennis en ervaringen op dat specifieke onderwerp.

Onderstaande thematafels zijn actief:

- **Warmtenetten -WAUW** (o.l.v. NPLW en TKI UE, partners: ministerie KGG, ministerie VRO, IPO, RVO, VNG, SWN, NWN, EnergieSamen, EBN, Buurtwarmte, Firan (vanuit netbeheerders), Bouwend Nederland, ACM, TNO, Techniek Nederland).
- **Isolatie en Energiearmoede -OPTIE** (o.l.v. NPLW, partners: ministerie VRO, VNG, IPO, SZW, Platform31, TNO, RVO, Milieu Centraal, ParticipatieCoalitie: klimaatstichting HIER, de Natuur en Milieufederaties, Energie Samen, Buurkracht en LSA bewoner, programma Verbouwstromens).
- **All-Electric partnertafel** o.l.v. NPLW, partners: RVO, VNG, ministerie VRO, ministerie KGG, Stroomversnelling, NBNL, Energiesamen, NVDE, TKI UE en in afstemming met Aanpak Warmtepompen (KGG) en Ontwikkeltafel All-electric (Stroomversnelling).
- **Verbetering informatievoorziening energietransitie:** o.l.v. CBS, partners: NPLW, RVO, Kadaster, ministerie VRO, ministerie KGG, VNG, IPO, NPRES, Netbeheer NL.
- **Participatietafel Energie** (o.l.v. RVO: Energie Samen, LSA Bewoners, Natuur- en milieufederaties, Nationaal Klimaat Platform, ministeries KGG en VRO, HIER, NPLW, NPRES, RVO, Leren voor Morgen, Platform LEO, Klimaatverbond en VNG).

2. Informeren en ondersteunen

Als kennismakelaar onderzoekt NPLW of er partijen zijn die inspelen op de informatiebehoefte van gemeenten in de lokale warmtetransitie of dat NPLW zelf in deze behoefte kan voorzien. We delen gevraagd en ongevraagd kennis en handelingsperspectief via de website, nieuwsbrief, helpdesk, webinars, (sociale) media, bijeenkomsten, de regiostructuur en accounthouders. De website, de accounthouders en helpdesk van het NPLW vormen het loket waar gemeenten terecht kunnen voor alle relevante informatie over de warmtetransitie.

Doel

Gemeente weten beter wat er speelt en krijgen inspiratie en handelingsperspectief om die kennis toe te passen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de 1-loket functie op het gebied van de lokale warmtetransitie.

Informeren: Kennis, informatie en inspiratie opdoen (over de thema's) en overbrengen aan gemeenten m.b.v. verschillende middelen (bijv. nieuwsbrieven, webinars, website, helpdesk, mailings, factsheets etc.)

Ondersteunen: Handelingsperspectief bieden en helpen om kennis, informatie en inspiratie toe te passen m.b.v. verschillende middelen (bijv. formats, monitor tools, handleidingen etc.)

Website

Eind 2025 voeren we wederom een gebruikersonderzoek uit onder gemeenten naar de vindbaarheid en begrijpelijkheid van NPLW.nl. De inzichten die dit oplevert, vertalen we begin 2026 naar concrete verbeteringen. In 2026 spelen we actief in op de snelle ontwikkeling van generatieve AI in zoekmachines en chatbots. Daarom versterken we onze website met duidelijke vraag-antwoordcombinaties, expertinterviews, animaties en (explainer-)video's. Zo maken we onze informatie niet alleen beter vindbaar, maar ook aantrekkelijker en begrijpelijker. Daarnaast blijven we investeren in een actueel,

juist en relevant informatieaanbod, altijd afgestemd op de behoeften van onze doelgroep.

Nieuwsbrief

In 2026 verschijnt weer 11 maal een nieuwsbrief.

LinkedIn

Inzet op LinkedIn draagt bij aan merkbekendheid, aanmeldingen voor kennisbijeenkomsten en bezoek aan onze website. Beleid wordt in 2026 voortgezet waarbij we weer specifieke (online en offline) bijeenkomsten via social advertising bij specifieke doelgroepen onder de aandacht brengen om zo de juiste aanmeldingen te genereren.

In 2025 heeft NPLW 6300 volgers. Het bereik willen we met 1000 volgers uitbreiden in 2026.

Podcast

De podcast Expeditie Energie is vorig jaar overgenomen van ministerie van VRO. Deze wordt in 2026 voortgezet met nieuwe thema's en sprekers en via onze kanalen onder de aandacht gebracht.

Praktijkverhalen

Praktijkverhalen bieden gemeenten kennis en handelingsperspectief. In 2026 worden deze gericht op actualiteit, signalen en nieuwe producten of diensten geschreven.

Helpdesk

De NPLW-helpdesk draagt bij aan het vervullen van de kennis en informatiebehoefte van gemeenten en biedt ze een handelingsperspectief. Gemeenten kunnen hun vragen over de warmtetransitie via een mail stellen bij een centraal loket en ontvangen binnen 5 werkdagen van RVO een kwalitatief en inhoudelijk geborgd antwoord. Er wordt verschillende informatie over de vragen en antwoorden geregistreerd. Dit resulteert in rapportages die van belang zijn voor de

vraag-antwoordcombinaties op de website, (half)jaarlijkse monitoring en vormen een signaalfunctie voor beleid en uitvoering. Het biedt NPLW inzicht waar de behoefte van de doelgroep ligt en hoe daarin kan worden voorzien.

Themabijeenkomsten (webinars online)

Met online-bijeenkomsten informeren we gemeenten over voor hen relevante onderwerpen en thema's. Dit doen wij samen met experts van samenwerkingspartners of onze opdrachtgevers. Projectformats van de opgaven moeten nog worden gemaakt. Om die reden is het overzicht van webinars en vragenuurtjes nog niet compleet.

Online-bijeenkomsten (webinars) voor 2026 (op dit moment bekend):

- Warmtefonds
- Financieringsmiddelen CDOKE en BFU/DU
- Doelgroepen bereiken door gedragskennis
- EPBD/EDD
- Wcw

Vragenuurtjes (online)

Om gemeenten handelingsperspectief te bieden organiseert NPLW in 2026 online vragenuurtjes voor verschillende onderwerpen zoals de MER en de BGIW.

3. Verbinden

NPLW brengt gemeenten en stakeholders bijeen om kennis en ervaringen te delen. Dat doen we op regionaal en landelijk niveau. Zo stimuleren we deelnemers om meer van elkaar te leren en beter samen te werken.

Doel

Gemeenten en stakeholders fysiek of digitaal bijeenbrengen om kennis én ervaringen uit de uitvoering te delen en zodoende te stimuleren dat mensen meer van elkaar leren en beter samenwerken (gaat over interactie).

Regionale interactie organiseren: Bijeenbrengen van gemeenten en overige stakeholders in dezelfde regio t.b.v. samenwerking.

Landelijke interactie organiseren: Bijeenbrengen van gemeenten en overige stakeholders o.b.v. gemeenschappelijke kennis (behoefte en -aanbod) of problematiek.

6 NPLW Regiobijeenkomsten (ambtelijk)

De NPLW-regiostructuur, betaalt uit de 9 mln. SPUK-middelen per jaar, stimuleert de regionale samenwerking in de warmtetransitie. Voor de regiocoördinatoren warmte organiseert NPLW twee landelijke netwerkbijeenkomsten en vier online-bijeenkomsten waarbij kennisuitwisseling tussen de regio's, het NPLW en haar opdrachtgevers centraal staat.

4 Koplopersbijeenkomsten (ambtelijk en bestuurlijk)

Gemeenten met een proeftuin aardgasvrije wijk zijn voor NPLW een voorhoede waarin wordt geleerd en signalen worden opgepakt en geadresseerd. De bijeenkomsten worden verbreed naar andere gemeenten die ook vooroplopen in het realiseren van de lokale warmtetransitie. We noemen beide de 'koplopergemeenten'. Voor zowel de bestuurders als ook voor de projectleiders van deze gemeenten én voor onze opdrachtgevers worden komend jaar 2 (aparte) fysieke bijeenkomsten georganiseerd. Aandachtspunt blijft de kennisverspreiding van de opgedane ervaringen van de koplopers richting andere gemeenten binnen en buiten de regio.

Thematische Leerkringen

In leerkringen wisselen gemeenteambtenaren uit verschillende gemeenten voor een bepaald thema met experts kennis en ervaringen uit: waar gaat het goed, waar lopen we tegenaan en welke stappen en bouwstenen kunnen we andere startende gemeenten meegeven? Hiermee verbeteren we aan de hand van ingebrachte casuïstiek de bestaande werkpraktijken, signaleren we knelpunten agenderen deze of lossen deze op.

- Communicatie en participatie (met module voor projectleiders)
- Aan de slag in een gebied met doelgroepen
- Aanwijsbevoegdheid
- Bovenlokale warmtenetten
- All- electric

1 Congres

Anticiperend op de ontwikkeling van NP ES willen we volgend najaar het landelijke congres gezamenlijk met de drie partijen die hierin opgaan organiseren. Het congres is voor iedereen die betrokken is bij de energie- en warmtetransitie: ambtenaren en bestuurders die met de klimaatopgave bezig zijn, (burger)initiatieven, woningbouwcorporaties, energiecoöperaties, netbeheerders, maatschappelijke organisaties, marktpartijen en wetenschappers. Dit drukbezochte evenement (circa 1400 deelnemers in 2025) biedt gemeenten en provincies de mogelijkheid om onderlinge samenwerking en kennisuitwisseling te bevorderen, ongeacht het stadium van de energietransitie waarin zij zich bevinden.

3 Mini-congressen

Deze landelijke bijeenkomsten over een opgave/thema hebben niet alleen een informatief, maar vooral ook een actief karakter: samenwerken, leren en concrete stappen zetten tijdens de vele werksessies. Na het grote succes van het mini-congres “Impulsdag Warmtenetten” en “Impulsdag Isoleren” in 2025 gaan we deze herhalen met in 2026 ook een “Impulsdag All electric”. Het NPLW onderhoudt een agenda op de website waar gemeenten de bijeenkomsten van het NPLW - en van andere organisatoren - makkelijk kunnen vinden en zich hiervoor kunnen aanmelden.

4 Prioriteiten van NPLW

1. Regie en Organisatie

Regie en Organisatie richt zich op de regierol van gemeenten in de warmtetransitie. In 2050 moet de gebouwde omgeving in Nederland volledig verduurzaamd zijn; in 2030 moeten al 1,5 miljoen woningen aardgasvrij of vergaand verduurzaamd zijn. Gemeenten spelen hierin een centrale rol: zij geven lokaal vorm aan de landelijke doelen uit het Klimaatakkoord, werken samen met bewoners, netbeheerders en regio's, én zetten hun instrumenten – juridisch, financieel en organisatorisch – doelgericht in.

NPLW ondersteunt gemeenten om die regierol effectief te kunnen vervullen. Het programma helpt ambtenaren, bestuurders en raadsleden bij het inrichten van hun organisatie en het opstellen en vaststellen van warmteprogramma's, uitvoeringsagenda's en uitvoeringsplannen. Ook biedt NPLW kennis en instrumenten over thema's als plan-mer, aanwijsbevoegdheid, financiering en participatie. Goede voorbeelden uit de praktijk worden actief gedeeld en in webinars, vragenuurtjes en fysieke werksessies wordt van elkaar geleerd. Zo krijgen gemeenten handelingsperspectief en inzicht in hoe warmteoplossingen passen binnen het bredere energiesysteem en de uitdagingen rond netbalans en netcongestie.

Binnen de opgave staan drie pijlers centraal:

1. **Ondersteuning in het planproces:** gemeenten weten wat er in een warmteprogramma moet staan, hoe ze vervolgstappen kunnen zetten richting uitvoering, en hoe ze draagvlak creëren bij bestuur en raad.
2. **Ondersteuning bij juridische, organisatorische, financiële en participatie-instrumenten:** gemeenten leren welke middelen ze kunnen inzetten om regie te voeren en hoe ze deze praktisch kunnen toepassen.
3. **Verbinding en versnelling:** via leerkringen en bijeenkomsten stimuleert NPLW kennisdeling en samenwerking tussen gemeenten en partners, zodat de warmtetransitie sneller en slimmer verloopt.

Communicatie is hierbij een belangrijk middel. NPLW streeft naar duidelijke, toegankelijke informatie, afgestemd op de verschillende doelgroepen binnen gemeenten.

De belangrijkste activiteiten in 2026 zijn:

- Ondersteunen van gemeenten om hun warmteprogramma zoveel mogelijk gereed te hebben voor besluitvorming door het College van B&W. We organiseren bijeenkomsten, waar verschillende onderwerpen aan de orde komen, zoals de aanwijsbevoegdheid en de WGIW/BGIW, de Uniforme Openbare Voorbereidingsprocedure en de plan-mer.
- Ontwikkeling **bouwstenen plan-mer** zoals ingezet in 2025. NPLW werkt aan verschillende producten die gemeenten kunnen gebruiken bij het opstellen van de milieueffectrapportage (MER) bij het warmteprogramma. Met deze producten kunnen gemeenten sneller, eenvoudiger en goedkoper voldoen aan hun mer-plicht en mer-beoordelingsplicht. Het draagt bij aan zorgvuldige besluitvorming door gemeenten, wat het risico op vertraging in latere fasen in het planproces verkleint. Naast kennisproducten worden vragenuurtjes met experts georganiseerd.
- Verkenning naar en ontwikkeling van een standaard vijfjarenplanning c.q. **Uitvoeringsagenda** die gemeenten kunnen opnemen bij hun warmteprogramma om de uitvoering voor de komende jaren te borgen. Bijeenkomsten om gemeenten te ondersteunen om van warmteprogramma te komen tot **uitvoeringsplan**.
- Informeren **raadsleden en wethouders** samen met de VNG en NPRES

bieden we informatie over het besluitvormingsproces m.b.t. het warmteprogramma en actuele wetgeving (WGIW/BWIG, WCW) en wat hierbij belangrijk is. We dragen eraan bij dat de nieuwe college- en raadsleden na de verkiezingen snel beschikken over de benodigde informatie om hun rollen goed te kunnen invullen.

- **Participatie bij het planproces.** Ondersteuning van gemeenten met bouwstenen en praktische voorbeelden om participatie in het planproces goed vorm te geven bij het Warmteprogramma, de Uitvoeringsagenda, het Uitvoeringsplan: inclusief de consequenties van de Bgiw en de wijziging van het omgevingsplan (t.b.v. het inzetten van de aanwijsbevoegdheid). Onder andere webinar(s) (over doenvermogenstoets), instructievideo's met de bouwstenen, praktijkvoorbeelden en/of vragenuurtjes.
- **Leerkring communicatie en participatie.** Vervolg van de goedlopende NPLW-leerkring in 5 regio's. We ondersteunen communicatie- en participatiemedewerkers in hun rol bij het vormgeven van participatie in het planproces en het activeren van bewoners door middel van gedragsverandering. De leerkring is tweemaal per jaar (regionaal). Ook organiseren we een module voor projectleiders.
- **Interbestuurlijk leertraject:** 'omgaan met **onrust en ongenoegen**' om meer grip te krijgen op het omgaan met maatschappelijke onrust rond de energietransitie. Leertraject wordt uitgevoerd door het Ondersteuningsnetwerk Maatschappelijke Onrust (OMO) van BZK.
- Ondersteunen van gemeenten met verschillende varianten van **voorbeeld-participatieplannen** (klein/middelgrote gemeente; verschillende warmteoplossing). Hierin nemen we **speciale doelgroepen**, zoals o.a. **utiliteit** en **VVE** mee. Ook worden kennisproducten ontwikkeld en bijeenkomsten georganiseerd over 'Aan de slag in een gebied: welke speciale doelgroepen kom je tegen en hoe ga je daarmee om?'
- Ontwikkelen van kennisproducten over **financiering** en **betaalbaarheid**. O.a. Kennisproduct/webinar over CDOKE en BFU/DU, stappenplan over de instructieregels betaalbaarheid: hoe toon je 70% betaalbaarheid aan.

2. Data en Monitoring

Data en Monitoring richt zich op het versterken van de gemeentelijke regierol door middel van beter gebruik van data en monitoring. Door inzicht te creëren in de voortgang en doelbereik van de lokale warmtetransitie kunnen gemeenten beter onderbouwde, toekomstbestendige beslissingen nemen. Het streven is: over vijf jaar, dus in 2030, beschikken alle gemeenten over alle relevante en toegankelijke data en informatie op één plek, waardoor samenwerking tussen overheidslagen en inzicht in het energiesysteem worden vergemakkelijkt.

Het doel voor 2026 is dat gemeenten beschikken over betrouwbare data, hiermee kunnen werken en inzicht hebben in de voortgang van hun eigen warmteprogramma's. Zo kunnen zij de plan-do-check-act-cyclus toepassen: plannen onderbouwen, uitvoering monitoren, resultaten evalueren en waar nodig bijsturen. Dat moet leiden tot betere besluitvorming, beter inzicht op lokaal, regionaal en nationaal niveau, en een uniform gebruik van data en begrippen binnen het hele energiesysteem.

NPLW ondersteunt gemeenten in deze regierol, maar verzamelt of beheert zelf geen data en biedt geen lokaal maatwerkadvies. De kernvraag bij elke activiteit van NPLW is of deze activiteit leidt tot sneller en beter inzicht en tot betere beslissingen door gemeenten.

De belangrijke activiteiten in 2026 zijn het ontwikkelen en uitvoeren van kwalitatieve en kwantitatieve monitoringsinstrumenten, het ontsluiten van data via het (toekomstige) Dataportaal Warmtetransitie, het harmoniseren van begrippenkaders én het ondersteunen van gemeenten bij hun wettelijke monitoringsverplichtingen. Daarnaast wordt gewerkt aan kennisdeling, inspirerende voorbeelden en het stimuleren van uniform datagebruik tussen gemeenten.

Externe factoren, zoals ontwikkelingen binnen het NP ES-programma, marktinitiatieven rond datadiensten en samenwerking met VIVET-partners, kunnen invloed hebben op de uitvoering.

Met jaarlijkse rapportages, zoals de Lokale Warmtetransitie in Beeld (LWiB), monitoren we de voortgang richting de drie hoofddoelen voor 2030: alle gemeenten monitoren hun lokale warmtetransitie, besteden hier aandacht aan in hun warmteprogramma's, en beschikken over voldoende data en informatie voor planning, uitvoering en bijsturing.

De belangrijkste activiteiten in 2026 zijn:

- **Lokale Warmtetransitie in Beeld (LWiB):** de 4^e editie van een kwalitatief rapport over de voortgang in de warmtetransitie, op basis van interviews met ambtenaren van gemeenten.
- **Monitor Proeftuinen:** de monitor op de 66 proeftuinen, zowel kwalitatief (hoe loopt het, welke belemmeringen zijn er, waarop wordt voortgang geboekt) als kwantitatief (aantallen maatregelen en verduurzaamde huizen/utiliteitsgebouwen).
- **Handreiking monitoring:** wat moeten gemeenten volgens de wet (wgiw, bgiw, omgevingswet) monitoren? Wat is daarnaast verstandig? En hoe doen je dat? De teksten en figuren van de handreiking worden onderdeel van de NPLW site.
- **Kwantitatieve monitorrapport:** verkenning van de mogelijkheid voor gemeenten om een basismonitorrapport aan te bieden via de Regionale Klimaatmonitor of Waarstaatjegemeente.nl (WSJG.nl). Inclusief monitoring van aardgasvrije woningen, de "nulmeting". Opzet gebaseerd op NPLW handreiking monitoring.
- **Voorbereiding NPES:** in afstemming met de partners en opdrachtgevers van NPES werken aan nieuwe en/of aangepaste producten rond data en monitoring, zoals een energiebeeld.

3. Isoleren en Energiearmoede

Isoleren en Energiearmoede richt zich op het versterken van de gemeentelijke uitvoeringskracht rond gebiedsgerichte woningisolatie en het terugdringen van energiearmoede. Isolatie wordt gezien als een onmisbaar onderdeel van toekomstgericht onderhoud én als een belangrijke pijler van de warmtetransitie. Gemeenten hebben daarbij vooral een ondersteunende en faciliterende rol: zij informeren, stimuleren en ontzorgen bewoners, zij kunnen echter isolatie niet 'afdwingen'.

Het NPLW ondersteunt gemeenten om de doelen van het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) te realiseren: vóór 2030 ongeveer 750.000 slecht geïsoleerde koopwoningen verbeteren (actielijn 1) en energiearmoede verminderen via laagdrempelige maatregelen (actielijn 4).

De ondersteuning richt zich op de volgende pijlers:

1. Basiskennis op orde – gemeenten beschikken over actuele kennis van wet- en regelgeving en (financiële) instrumenten.
2. Versnellen van uitvoering – gemeenten krijgen handelingsperspectieven, instrumenten en praktijkvoorbeelden voor gebiedsgerichte isolatie, effectieve inzet van subsidies en aanpak voor energiearmoede.
3. Verbinden en leren – via communities of practice én regionale trajecten leren gemeenten van elkaar en versterken zij hun uitvoeringskracht.

De belangrijkste activiteiten in 2026 zijn:

1. De basiskennis op orde

- Gemeenten krijgen actuele en toepasbare kennis van relevante **beleids- en financieringskaders** (zoals BGIW/WGIW, EPBD IV, EED, omgevingswet en beschikbare SpUk-regelingen) via factsheets en de website van NPLW.
- Gemeenten krijgen inzicht in hun **lokale situatie**: waar zich slecht geïsoleerde woningen en energiearme huishoudens bevinden, welke doelgroepen, netwerken en boegbeelden kunnen helpen om bewoners te bereiken, en welke financiële ruimte en instrumenten daadwerkelijk benut kunnen worden. Via handreikingen, data-instrumenten, webinars en de kennisbank ondersteunt NPLW gemeenten om deze inzichten te versterken en toe te passen in de lokale praktijk.
- NPLW organiseert **informatieve webinars** voor gemeenten o.a. over het Warmtefonds, doelgroepen beter bereiken met inzet gedragskennis, over actuele ontwikkeling EPBD/EED en Europese wet- en regelgeving ism ministerie VRO.

2. Versnellen van de uitvoering

- Gemeenten krijgen handelingsperspectieven, instrumenten en praktijkvoorbeelden voor gebiedsgerichte isolatie en effectieve inzet van subsidies zoals de SpUk LAI.
- Ondersteunen van gemeenten en delen van praktijkvoorbeelden bij **uitvoering SpUk LAI**: met 'Best Practices' ontsluit NPLW kennis en succesvolle voorbeelden van gemeenten, zodat ambtenaren eenvoudig kunnen leren van elkaars aanpakken en delen.
- Lessen ophalen en delen uit de proeftuinen aardagvrije wijken met een **stapsgewijze gebiedsgerichte isolatieaanpak**.
- Ontwikkelen **all-in-isolatieaanpak**: omdat isolatiemaatregelen en installaties nu vaak los van elkaar worden aangeboden en bewoners met meerdere partijen te maken hebben, is er behoefte aan meer samenhang. Gemeenten kunnen hierin een stimulerende en verbindende rol vervullen door samenwerking in de lokale markt

te bevorderen, integrale aanbiedingsconcepten te stimuleren en bewoners zoveel mogelijk te ontzorgen.

- Ondersteunen van gemeenten met verschillende varianten van voorbeeld-**participatieplannen** (klein/middelgrote gemeente; verschillende warmteoplossing). Hierin nemen we speciale doelgroepen zoals utiliteit mee.
- Kennisproducten en Q&A's over **Natuurvriendelijk isoleren en SMP's**. Gemeenten hebben inzicht nodig in wat wél kan en mogelijk is in de praktijk. NPLW werkt nauw samen met VRO, VNG en IPO en de provincies.
- Handelingsperspectief bieden en kennisproducten ontwikkelen over de **AVG/Privacy**. Een leernetwerken in 4 landsdelen wordt opgezet. De lessen van 3 pilot-gemeenten wordt beschikbaar gesteld t.b.v. alle gemeenten.
- Het versterken en verdiepen van de samenwerking tussen **woningcorporaties** en gemeenten op de onderwerpen isoleren en energiearmoede middels verdiepende leerkringen met gemeenten en woningcorporaties en die resultaten verspreiden (door bv. regiobijeenkomsten) i.s.m. Aedes.
- NPLW werkt samen met **NPLV** (Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid) en zal verkennen hoe de kennis gebundeld wordt over het verduurzamen van kwetsbare wijken, het stapelen van financieringsbronnen en verkennen hoe standaarden vangnetregeling voor VvE's kunnen worden ontwikkeld.
- Verkennen van de toekomstige rol van de **Renovatieverkenners** i.s.m. met ministerie van VRO en RVO: om gemeenten beter inzicht en sturingsinformatie te bieden.

3. Verbinden en leren

Via landelijke bijeenkomsten, leerkringen én regionale samenwerking leren gemeenten van elkaar en versterken zij hun uitvoeringskracht. Activiteiten:

- **Impulsdag isoleren & energiearmoede.** Na het succes van 2025 volgt in 2026 een nieuwe Impulsdag voor alle gemeenteambtenaren die werken aan de SPUK Lokale Aanpak Isolatie en de aanpak van energiearmoede. Ism VRO, IPO, VNG, RVO en regiocoördinatoren e.a..
- 2 bijeenkomsten voor de **isolatie regiocoördinatoren** om de effectiviteit van hun ondersteuning aan gemeenten te versterken.
- **OPTIE samenwerktafel:** Deze landelijke samenwerktafel richt zich op een beter afgestemd en samenhangend landelijk ondersteuningsaanbod voor gemeenten bij isolatie en energiearmoede. Het versterkt de samenwerking tussen partijen, lost uitvoeringsknelpunten op en biedt overzicht van lopende initiatieven, kennisproducten en bijeenkomsten.
- **Klankbordgroep gemeenten:** De klankbordgroep bestaat uit koplopergemeenten die als versnellers fungeren in de uitvoering van de isolatieaanpak en helpen om kennis en ervaringen breder te verspreiden.
- **Uitvoeringsoverleg SpUk LAI** (NPLW ism Verbouwstromen, RVO, VRO, MilieuCentraal (VvE-loket): Bespreken en oplossen van (gemeentelijke) knelpunten in de uitvoering van de SpUk LAI.

4. Warmtenetten

In 2050 moet de Nederlandse gebouwde omgeving volledig aardgasvrij en duurzaam zijn. Warmtenetten spelen hierin een sleutelrol. Tot 2030 moeten er 200.000 extra warmtenetaansluitingen bijkomen. Dat vraagt veel van gemeenten, zeker nu nieuwe wetten – zoals de Wet collectieve warmte (Wcw) en de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) – hun bevoegdheden uitbreiden. Gemeenten kunnen straks warmtekavels aanwijzen, warmtebedrijven selecteren en aardgaslevering beëindigen. NPLW helpt hen deze regierol effectief te vervullen, zodat lokale keuzes sneller kunnen worden omgezet in concrete projecten.

Veel gemeenten, vooral kleinere, worstelen nog met capaciteit, financiering en complexe besluitvorming. Ook speelt de beeldvorming een rol: warmtenetten kampen met een negatief imago, terwijl ze in veel gevallen het goedkoopste en meest efficiënte alternatief voor aardgas zijn.

Succesvolle uitvoering vraagt om goede randvoorwaarden: tijdige inwerkingtreding van nieuwe wetgeving, sluitende businesscases, duidelijkheid over groengas én aandacht voor de impact op het elektriciteitsnet.

De belangrijkste activiteiten in 2026 zijn:

1. De basiskennis op orde

- Gemeenten beschikken over actuele en bruikbare kennis over **collectieve warmte**, planproces, organisatie van warmtenetten, warmtetechnieken, duurzame warmtebronnen (aquathermie, aardwarmte/geothermie etc), wetgeving en financiering.
- Organiseren van presentaties, webinars en vragenuurtjes over o.a. de **WCW** en **BCW**. Hierbij staat zowel de inhoud van de wetgeving centraal als de vraag wat gemeenten nu al kunnen doen ter voorbereiding.
- Basiskennis **staatsteun**, **risicoregeling** en **waarborgen** en wat betekent dit voor gemeenten

2. Aan de slag met de regierol

- Gemeenten krijgen praktische handvatten, inspirerende voorbeelden en tools om samen te werken met inwoners, ondernemers en warmtegemeenschappen.
- **Wcw in de praktijk**: Ontwikkelen van **stappenplannen** en praktische **toolkits** (op vier kernonderdelen van de Wcw) voor gemeenten ter ondersteuning van zowel bestaande warmtenetten onder het overgangsrecht als het ontwikkelen van nieuwe warmtenetten.
- Organiseren van workshops voor het vaststellen van **warmtekavels**, in samenspraak met de regiocoördinatoren.
- Ondersteunen van een aantal gemeenten (of in een leersetting) bij het proces in de praktijk rond het vaststellen van een **warmtekavel**. Hierbij worden de stappen, ervaringen en werkwijzen actief gevolgd en vastgelegd, met als doel de opgedane inzichten breder toepasbaar te maken voor andere gemeenten.

- Ontwikkelen van een stappenplan, tijdlijn en toolkit met formats en voorbeelden ter ondersteuning van **bewonersparticipatie** in het planproces voor warmtenetten, als vervolg op het traject 'Aanbod aan bewoners'.
- Opstellen van een **handreiking** samenwerking met **energiegemeenschappen** en **warmtegemeenschappen** voor gemeenten. Voor het ontwikkelen van beleid gericht op ondersteuning van en samenwerking met warmtegemeenschappen.

3. Verbinden om te leren en te versnellen:

Gemeenten krijgen praktische handvatten, inspirerende voorbeelden en tools om samen te werken met inwoners, ondernemers en warmtegemeenschappen.

- **Impulsdag Warmtenetten**: Landelijke (werk)bijeenkomst voor gemeenten in samenwerking met partnerorganisaties.
- Organiseren van drie **thematische kennisbijeenkomsten** en/of werkbezoeken, gericht op specifieke onderwerpen binnen het thema warmtenetten.
- Faciliteren van een leerkring voor **bovenlokale warmtenet-initiatieven**. De leerkring dient 3 doelen: (I) verbinden van initiatieven: delen van kennis en praktijkervaring (II) verbinden met opdrachtgevers NPLW en RVO daar waar nodig & mogelijk (III) ophalen van gedeelde vraagstukken waar kennisontwikkeling door NPLW toegevoegde waarde heeft. Voor deze activiteit wordt samengewerkt met ministerie KGG in relatie tot de clusteraanpak en met NPRES.
- **Thematafel Warmtenetten -WAUW**: deze landelijke samenwerktafel met diverse stakeholders richt zich op een beter afgestemd en samenhangend landelijk ondersteuningsaanbod voor onder andere gemeenten.

5. All-electric

De **gebiedsgerichte aanpak all-electric** richt zich op het doel dat alle door gemeenten aangewezen gebieden in 2050 volledig aardgasvrij en all-electric zijn, met energie-neutrale gebouwen, betaalbare energierekeningen en toekomstbestendige, leefbare wijken.

De focus ligt bij gemeenten, gebiedsgerichte aanpak all-electric, regievoering én het integrale energiesysteem binnen de gebouwde omgeving. Hybride warmtepompen, warmtenetten en contigenten-aanpakken vallen grotendeels buiten deze opgave. Gemeenten hebben vooral behoefte aan concrete handvatten en stappenplannen om regie te voeren, inclusief aandacht voor isolatie, financiering, speciale doelgroepen en energiebalanswijken.

Belangrijke randvoorwaarden zijn voldoende netcapaciteit, juridische kaders, capaciteit bij gemeenten en marktpartijen, en betaalbare investeringsopties voor gebouweigenaren. Binnen de ontwikkelen producten en praktijkvoorbeelden sluiten we waar mogelijk aan bij wat er regionaal of provinciaal ontwikkeld wordt, zeker als het gaat over toepasbare informatie voor gemeenten: we willen dubbelingen voorkomen.

De belangrijkste activiteiten in 2026 zijn:

- **Stapsgewijs richting all-electric i.s.m. de opgave isolatie.** NPLW start samen met provincies en RES-regio's, ministerie VRO een verkenning naar de mogelijkheden die de Groningse aanpak (Nij Begun) biedt en wat andere gemeenten kunnen leren van een dergelijke isolatieaanpak en op welke manier all-electric daarin mee kan worden genomen. Te denken valt aan de manier waarop meerjarige collectieve ondersteuningsaanpak (MCO) vanuit de regio kan worden gekoppeld aan de warmtetransitie (all-electric).
- **Collectieve aanpak all-electric: ontwikkelen bouwstenen.** Het bieden van praktische handvatten over welke stappen/bouwstenen

gemeenten kunnen zetten als vervolg op het warmteprogramma, de uitvoeringsagenda en het uitvoeringsplan. De handreiking Uitvoeringsplan NPLW gaat vooral in op wat er in het uitvoeringsplan moet staan. In de bouwstenen wordt dit vertaald naar 'hoe' gemeenten dat kunnen doen: een praktische uitwerking. Denk bij de bouwstenen aan thema's als: regierol, inrichting organisatie, participatie & communicatie, financiering, technieken, data en monitoring. Middels deze bouwstenen krijgen gemeenten bondige, praktisch-toepasbare informatie aangevuld met praktijkvoorbeelden en koppelkansen, bijvoorbeeld met utiliteitsbouw, zoals de opwek vanuit een collectorveld.

- Verkennen van **een integrale aanpak** met de focus op een goede energiebalans in all-electric gebieden. NPLW wil samen met netbeheerders en partners, zoals de Stroomversnelling in 2026 inzetten op het in de praktijk begeleiden van enkele gemeenten in de ontwikkeling van **netbewuste all-electric wijken** met een mogelijk perspectief richting energiebalanswijken in de gebouwde omgeving m.b.v. all-electric warmtepompen. NPLW werkt hierin nauw samen met de Stroomversnelling. De opgedane kennis en lessen worden breder gedeeld en zijn van belang voor gemeenten die op een later moment de overstap naar all-electric willen maken i.v.m. netcongestie.
- **Verbinden om te leren en te versnellen.** Gemeenten met gelijksoortige vraagstukken over aanpakken voor all-electric gebieden zijn met elkaar verbonden en leren in de **'leerkring collectieve aanpak all-electric'** van elkaars (praktijk)ervaring, kennis en wijze van handelen. Deze groep bestaat inmiddels uit 20 gemeenten uit het hele land.
- Tegelijk wordt de landelijke vraagarticulatie van gemeenten verbonden aan het aanbod van stakeholders bijvoorbeeld tijdens de landelijke **Thematafel gebiedsgerichte aanpak all-electric**: daar worden ook signalen en knelpunten geagendeerd en geadresseerd.
- NPLW organiseert samen met stakeholders ook **een landelijke impulsdag** waar all-electric (en energiebalanswijken) centraal staat met workshops, kennisdeling en praktijkvoorbeelden.

5 Samenwerking NPLW, NP RES en SP IPE

Intensievere samenwerking tussen de drie nationale programma's

In het Interbestuurlijk Samenwerkingsprogramma Energiesysteem (ISA) is afgesproken om te komen tot een nieuw nationaal programma Energiesysteem. De opgaven en organisaties van de drie nationale programma's NPLW, NP RES en SP IPE gaan hierin op. De intentie is dat dit programma op 1 januari 2027 start.

Het jaar 2026 is een overgangsjaar. NPLW, NP RES en SP IPE voeren daarin nog hun programma's en werkzaamheden uit. Ieder vanuit een eigen opdracht en mandaat, maar onder één Opdrachtgevend Beraad. De programma's intensiveren in 2026 hun samenwerking in de uitvoering van hun opdracht (a) én zij dragen bij aan de ontwikkeling van het nieuwe programma NP ES, zowel op de inhoudelijke ontwikkeling als op de organisatie (b).

(a) Intensivering samenwerking in de uitvoering van de programma's

Samenwerking is voor NPLW, NP RES en SP IPE niet nieuw. Op verschillende vraagstukken vindt op medewerkers niveau informele afstemming plaats (bijvoorbeeld tussen warmtenetten NPLW en bovenlokale warmtebronnen NP RES en op het energiesysteem tussen NP RES en SP IPE). Soms is er sprake van een gezamenlijk project zoals het project "Omgaan met ongenoegen" en de gezamenlijke congressen. NPLW en NP RES hebben eens per twee maanden een gezamenlijk MT. En NPLW en NP RES nemen deel aan het IMO van SP-IPE.

In 2026 intensiveren we de samenwerking.

1. Medewerkers continueren de afstemming of zoeken de afstemming op de volgende onderwerpen:

- Warmtenetten en bovenlokale warmtebronnen
- Participatie en energiegemeenschappen
- Energiebalanswijken nieuwbouw (NPRES) – Bestaande Bouw (NPLW)
- Regionaal/ provinciaal programmeren
- Vraag en aanbod bij elkaar brengen
- Data, monitoring en rapportage
- Signaleren en Agenderen
- Ondersteuning van de volksvertegenwoordiging met name in de ondersteuning van de nieuwe gemeenteraadsleden
- De afstemming kan gedurende het jaar ook leiden tot het meer gezamenlijk uitvoeren van projecten.

2. De Programma's realiseren de volgende gezamenlijke projecten:

- Twee gezamenlijke congressen

3. De programma's experimenteren met meer gezamenlijke uitvoering op:

- Accounthouderschap
- Leer en kennis activiteiten: leerkringen, webinars, bijeenkomsten ...

(b) Bijdragen aan de ontwikkeling van het NP ES

Daarnaast dragen de 3 programma's bij aan de verschillende ontwikkelopdrachten die geformuleerd zijn:

- I. Communicatie aanpak voor lancering van NP ES per 1/1/27
- II. Energiebeelden verrijken/pilots
- III. Nadere uitwerking producten en cycli
- IV. Accounthouderschap/ contact met doelgroep-regio onderhouden
- V. Bestaande kennis samenbrengen (leer- en ontwikkellijn)
- VI. Data/monitoring in aanvulling op ISA 3
- VII. Data/monitoring ten behoeve van programmamonitor en rapportage
- VIII. RVO de opdracht geven om in 1 januari 2027 klaar te staan met één ondersteuningspoot voor NP ES.
- IX. Huisvestingskeuze voorbereiden door scenario's uit te werken
- X. Detailvergelijking begrotingen NPLW, NP RES en SP IPE / tbv begroting NP RES 2027

Op het moment dat duidelijk is hoe het nieuwe programma eruit komt te zien, welke functies en collega's daar plaats in gaan nemen zullen onder aanvoering van de kwartiermakend directeur ook activiteiten georganiseerd gaan worden om van de drie programma's één cultuur te maken en de collega's elkaar al te leren kennen.

Colofon

Jaarplan 2026 is een uitgave van:
Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie

Postbus 93218
2509 AE Den Haag

www.nplw.nl

Datum
Januari 2026